

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Genesis Enarratio

Chyträus, David

Vitebergæ

VD16 C 2625

Capvt XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36126

æterna orare pro tota Ecclesia, & singulis membris
 Ut hic Abraham orat pro Abimelech, & liberatio-
 nem ex pœna ipsi impetrat, & quotidie in Ecclesia
 solent fieri preces pro Magistratibus & cano-
 nicis ordinibus. Sed hinc non sequitur Sanctos meo-
 tuos inuocandos esse. Nam inuocatio absentis tribu-
 it omnipotentiam inuocato, & est cultus soli tri-
 buendus, ut dicitur, Dominum Deum tuum adorabis,
 & illi soli seruias, ut in doctrina de Inuoca-
 tione copiosius dicitur.

TEXTVS.

Vere Soror mea est.) uel Neptis ex parte
 meo Aran, qui eundem mecum patrem, uel
 Thare habuit, sed non eandem matrem, uel filia
 tris mei adoptiua, ut Lutherus infra capite
 enarrat.

Hoc erit tibi in Velamen.) Sic ueritas
 est. Certè ipse est in uelamen oculorum tibi & in
 nibus tuis, id est, Abraham est protector patris
 tui, Quicumq; scit te ipsius uxorem esse, aueriet o-
 culos à te, & ab ancillis tuis.

CAPVT XXI.

LOCI PRÆCIPVI.

- I. *Doctrina de finibus miraculorum.*
- II. *De discrimine Veteris & Novi Testamenti, quod Paulus Gal. 4. imagine duarū uxorum Abrahamæ illustrat.*
- III. *De Ecclesia, quid sit, & quomodo propagetur, ex cap. 9. ad Romanos.*
- III. *De miranda defensione piorum in periculis.*
- V. *De Iuramentis & Fœderibus, An homini Christiano, concessa sint.*

I.

DE FINIBVS
Miraculorum.

Partus Sara anus effœta ac sterilis, & omnia
miracula, quæ contra usitatum naturæ ordinem
à Deo

à Deo in Ecclesia fiunt, quinque præcipuos finit
bent. Sunt enim testimonia.

1. Patefactionis diuine.
2. Certitudinis doctrine à Deo tradite.
3. Libertatis & omnipotentie diuine.
4. Promissionum diuinarum, quod sint certæ
me & immota.
5. Fidei, de qua inquit Epistola ad Ebre. 11. In
fidem Sara uim concipiendi & retinendi Semini
cepit, & præter ætatis rationem peperit, quia uer-
cem iudicabat eum, qui promiserat. Nos igitur
exemplo commonefacti nobis quoque promissiones
diuinas fide applicemus, nec dubitemus eorum
certò responsurum esse, etiamsi cum uisitate
causarum secundarum pugnare uideantur.

II.

DE DISCRIMINE Veteris & Noui Testamenti.

Galat. 4. splendidiſſimè illustrat Paulus doctri-
nam de discrimine Veteris & Noui Testamenti.
legoria duarum coniugum & filiorum Abraham
quiens, Abraham habuit duos filios, Vnum ex
la natum secundum carnem, Alterum ex liber-
tate secundum promissionem. Hæc per Allegoriam di-
stamenta significant, Alterum à monte Sinai in
tutem generans &c. Nos autem secundum
promissionis filij sumus. Sed quid dicit Scrip-

Eijce ancillam & filium eius, Non enim erit heres
 &c. Proinde fratres non sumus ancilla filij sed libe-
 ra. Repetatur autem hoc in loco tota doctrina de
 discrimine Veteris & Noui Testamenti, seu de dis-
 crimine Legis & Euangelij.

Testamentum in genere est promissio morituri
 nuncupantis sua bona heredibus.

Vetus Testamentum est promissio politiae cum
 obligatione ad seruandam Legem per Moysen tra-
 ditam: Vel est pactum, quo populus Israël ad Le-
 gem, & hanc politiam obligabatur.

Nouum Testamentum est promissio Euangelij, in
 qua remissio peccatorum, Spiritus sanctus, iusticia
 & uita aeterna propter Christum gratis exhiben-
 tur, non propter Legem.

Vt igitur Agar ancilla gignit seruum Ismaëlem,
 qui non est heres bonorum Abrahae, Sara autem li-
 bera iuxta promissionem gignit Isaac heredem A-
 brahae: Sic Lex facit seruos peccati & mortis, et ne-
 quaquam dat hereditatem uitae aeternae. Euangelion
 autem liberat à peccato, ira Dei & morte, ac donat
 credentibus nouam & aeternam lucem, sapientiam,
 iusticiam, uitam, leticiam, & omnia bona, quae filius
 Dei testator nobis legauit, & suo sanguine ac morte
 obsequauit.

IIII.

DE MIRANDA DE-
 fensione piorum. Vt

Vt Ismahel orbatuſ patre, & poſtea abieſſa matre, et omnium creaturarum preſidio deſtituta tamen diuinituſ conſeruatur: Sic omnes pii a parentibus & amicis coniunctiſſimis deſerti, & tota eccleſia, ope præcipuorum gubernatorum orbati, ipſo Deo mirabiliter defenditur. Vt hæc dulciſſimè dicta oſtendunt. Ioh. 14. Non relinquam uos orphanoſ. Eſai. 49. Nunquid obliuiſci poteſt mater uentrem ſuum, ut non miſereatur filio uteri ſui. Quod illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar. Ier. 13. 26. Pater & mater dereliquerunt me, Dominuſ autem aſſumpſit me.

V.

DE IURAMENTIS & Fœderibus.

Cum omnes politicæ ordinationes pijs conſentiant ſint, manifeſtum eſt iuramenta etiam, quæ uel impoſente Magiſtratu, uel cogente uocatione fiunt, ualere eſſe. Vt dicitur Deut. 6. Dominum Deum tuum adorabis, & per nomen illiuſ iurabis.

Fœdera etiam approbat Deus, etiamſi diffidenciam erga ſe et fiduciam humanorum præſidia, & πολυπραγμοσύνῃ, quæ cum Fœderibus coniuncta eſt, ſeueriſſimè damnat. Et plerunq; in fœderibus homineſ incitati ſtultis ſpebus, & nitenteſ uoluntatibus & auxilijs ſociorum tanquam certis præſidijs, mouent reſ iniuſtas uel non neceſſarias.

quibus exitium sibi accersunt, aut ex sociorum uoluntatibus pendentes, alienorum furorum pœnas luere coguntur. Ideo sapientes gubernatores fœderibus libenter abstinent. Et Isocrates dicit, Firmissima fœdera esse τὰ δ'ἰναία πρὸς ἡερ. Talium enim Deum esse confœderatum ac socium.

TEXTVS.

Ludentem cum filio Isaac.) In Ebræo est, Vidit cum illudētem seu derisorem esse Saræ & Isaac.

In Isaac uocabitur tibi Semen.) Id est, Nati ex Isaac dicentur Semen Abrahæ, non Ismaëlita.

Abiecit puerum super unam arborem.) Ieronimus ad Damasum inter indissolubilia recenset, quod in hoc Capite Agar Ismaëlem tanquam latentem & puerum ulnis gestat cum annos 18. & amplius eo tempore natus fuerit.

Bersabee.) Id est, fons septem, scilicet agnarum, Vel fons iuramenti. Nam eadem dictio **בְּרַשָׁא** significat septem & iuramentum. Fuit autem Bersabee, limes Palestinae uersus meridiem & occasum. Et abfuit à Ierosolyma decem miliaribus.

CAPVT
XXII.

De Immolatione Isaac.

b LOCI.